

Els límits de la ciutat

NATURA URBANA. On comença i acaba Manresa? Una resposta fàcil: on finalitza el límit municipal, la frontera o límit establert per un seguit de circumstàncies històriques i administratives.

L'entorn de la riera de Rajadell, gairebé integrat a la ciutat.

Hi ha, però, una altra frontera, aquella que ens fa veure una clara diferència o diversitat d'espais a banda i banda d'una franja, on s'acaba l'ordre, on s'acaben els serveis, on s'acaben els carrers. A un costat tenim tot això i a l'altre un cert desordre. És terra de ningú. Poden haver-hi dos tipus de límits o fronteres, les sobtades i les graduals. Fronteres estretes, perceptibles i dures, i fronteres amples, imperceptibles i toves. A banda i banda de la frontera s'aplica el principi de Sant Mateu: al que tingui se li donarà i al que no tingui li serà arrabassat fins i tot el poc que encara tingui. La ciutat, qui té més, s'alimenta d'energia i matèria de l'entorn pròxim i llunyà, del periurbà, qui té menys. La ciutat crea ordre i expulsa el desordre cap a l'altra banda de la frontera. La ciutat tindrà cada vegada més ordre i el periurbà, on comença la frontera, cada cop serà més caòtic, més pobre, més desordenat.

Malgrat que en el dos tipus de frontera sempre es compleix el principi de Sant Mateu, en el segon cas és més atenuat. Les fronteres toves i imperceptibles contribueixen a revertir-lo, a donar com a resultat un espai heterogeni i normalment amb molta diversitat cultural o social i biològica. És on ciutat i natura es barregen de manera ordenada. Per aconseguir fronteres toves, amples i imperceptibles, els espais periurbans s'han d'integrar a la ciutat -o la ciutat ha d'entrar en aquest espai- tot conservant les característiques més singulars: natura si és un espai natural, com el cas de la riera de Rajadell, agricultura si és un espai agrícola, com els regadius de Viladordis o del Poal, o de lleure, com el parc de l'Agulla, o de serveis ambientals, com el parc Ambiental.

I tot plegat està relacionat amb la connectivitat d'aquests espais amb la ciutat. Quan la connectivitat està ben dissenyada, per mentalitats obertes, les fronteres tendeixen a ser imperceptibles. Els camins o passos que connecten ens permeten conèixer aquesta frontera tova i a la llarga allò que coneixem ho acabem respectant, cuidant i estimant. La frontera es converteix en un espai més de la ciutat, un espai ordenat, malgrat no estar construït. Aleshores és quan sembla que la ciutat no tingui fronteres.